

Västerviks kommun
kommun@vastervik.se

2023-10-19

1 (22)

Dnr- SI 2023:5524

Beslut

efter planerad kvalitetsgranskning vid
Ludvigsborgsskolan i Västerviks kommun

Inledning

Skolinspektionen har med stöd i 26 kap. 19-20 §§ skollagen (2010:800) genomfört en kvalitetsgranskning på Ludvigsborgsskolan avseende verksamhetens kvalitet i förhållande till mål och andra riktlinjer. Kvalitetsgranskning ska belysa hur väl skolorna klarar sitt uppdrag att ge varje elev förutsättningar att nå de nationella målen. Målen och riktlinjerna framgår framför allt av den läroplan och de kursplaner eller motsvarande styrdokument som gäller för utbildningen.

Namnbyte

Den 1 juli 2023 genomförde Skolinspektionen ett namnbyte från *regelbunden* kvalitetsgranskning till *planerad* kvalitetsgranskning. Detta påverkar ingenting vad gäller granskningens innehåll och genomförande.

Läsanvisning

Skolinspektionen bedömer skolans arbetssätt inom fyra områden. Inom varje område bedöms om skolan uppfyller Skolinspektionens kvalitetskriterier i hög utsträckning, i flera delar eller i låg utsträckning. Om en skola bedöms uppfylla kvalitetskriterierna i låg utsträckning eller i flera delar anger Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas och visar på vilka punkter. En skriftlig redovisning av åtgärder begärs också av skolan. Om en skola bedöms uppfylla kriterierna i hög utsträckning begär inte Skolinspektionen någon redovisning men kan ge framåtsyftande kommentarer i beslutet.

Beslut:

Skolinspektionen bedömer att kvalitetskriterierna uppfylls vid Ludvigsborgsskolan i följande utsträckning:

Rektors ledarskap

Rektorn leder och styr i flera delar skolans utveckling, men utvecklingsområden finns.

Ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Rektorn behöver systematiskt följa upp undervisningens genomförande.

Undervisning

Undervisningen främjar i flera delar elevernas möjligheter att nå läroplanens mål avseende kunskaper och värden, men utvecklingsområden finns.

Ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Att lärarna regelbundet utvärderar undervisningen tillsammans med eleverna.

Trygghet och studiero

Skolan arbetar i flera delar för att eleverna ska tillförsäkras en skolmiljö där utbildningen präglas av trygghet och undervisningen av studiero, men utvecklingsområden finns.

Ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Att rektorn tillsammans med lärarna utvecklar arbetet med att skapa studiero.

Bedömning och betygssättning

Förutsättningar för att säkerställa likvärdigheten i omdömen och betyg ges i flera delar, men utvecklingsområden finns.

Ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Rektorn behöver ge alla lärare förutsättningar att kvalitetssäkra sina bedömningar och sin betygssättning samt följa upp att detta sker i varje ämne.

Uppföljning

Huvudmannen ska senast den **22 april 2024** redovisa till Skolinspektionen vilka förbättringsåtgärder som vidtagits utifrån de identifierade utvecklingsområdena.

Redovisningen skickas via e-post, till skolinspektionen.linkoping@skolinspektionen.se, eller per post till, Skolinspektionen, Box 330, 581 03 Linköping. Hänvisa till Skolinspektionens diarienummer för granskningen (dnr 2023:5524) i de handlingar som sänds in.

Skolinspektionens bedömning

Nedan redovisas Skolinspektionens bedömning för respektive område.

Rektors ledarskap

Författningsstöd

1 kap. 5 §, 2 kap. 9-10 och 34 §§, 4 kap. 4-7 §§ skollagen

Lgr22, 1 Skolans värdegrund och uppdrag, En likvärdig utbildning, Skolans uppdrag, Varje skolas utveckling, 2.1 Normer och värden, 2.3 Elevernas ansvar och inflytande, 2.6 Skolan och omvärlden, 2.8 Rektorns ansvar

Skolinspektionen bedömer följande: Rektorn på Ludvigsborgsskolan leder och styr i flera delar skolans utveckling, men utvecklingsområden finns.

Skolinspektionens sammanfattande motivering är att rektorn leder och styr det pedagogiska arbetet utifrån ett tydligt fokus på skolans kunskaps- och värdegrundsuppdrag. Rektorn ger lärarna goda förutsättningar för kollegialt lärande så att erfarenheter tillvaratas och ger avtryck i undervisningen. Vidare leder och styr rektorn till viss del skolans jämställdhetsarbete. Rektorn följer upp och analyserar skolenhetens kunskapsresultat samt värdegrundsarbetets integrering i undervisningen. Rektorns uppföljning av undervisningen i övrigt är dock begränsad. Utifrån analysen genomför rektorn utvecklingsåtgärder och fattar beslut om hur resurser bäst ska fördelas.

Ledning och organisation

Rektorn leder och organiserar det pedagogiska arbetet utifrån ett tydligt fokus på skolans kunskaps- och värdegrundsuppdrag. Av intervjuerna med lärare och representanter för elevhälsan framgår att skolpersonalen ges goda förutsättningar för att samverka. Lärarna har arbetslagsmöten varje vecka och de träffas även i ämneslag ett par gånger per termin för att diskutera exempelvis planering och bedömning. Härutöver hålls så kallade pedagogiska forum där diskussioner förs i tvärgrupper utifrån olika utvecklingsfrågor, enkätresultat och skolans mål i stort. Elevhälsan deltar regelbundet vid arbetslagsmöten och har exempelvis nyligen diskuterat screeningmaterial och elevärenden på individ- och gruppnivå tillsammans med lärarna.

Granskningen visar även att det sker ett lärande i kollegiet som ger avtryck i undervisningen. Av intervju med rektorn, lärarna och inkommen dokumentation framgår att skolan det senaste året har arbetat med implementering av Läroplanen för grundskolan (Lgr22) samt med frågor om betyg och bedömning. Representanter för elevhälsan

uppgger vidare att skolan även har arbetat med att skapa tillgängliga lärmiljöer med fokus på anpassningar på klassnivå. Arbetet har bland annat resulterat i ett mer enhetligt arbete kring lektionsstruktur i arbetslagen. Av intervju med rektorn framgår att hen ännu inte identifierat specifika kompetensutvecklingsområden men ser generellt ett behov av mer kunskap om neuropsykiatriska funktionshinder, bedömning samt elevdelaktighet. Rektorn uppgger vidare att en styrka på skolenheten är att lärarna är bra på att samarbeta över gränserna vad gäller ämnen och arbetslag för att till exempel hitta material och dela erfarenheter.

Skolans arbets- och förhållningssätt är tydliga och tillämpas av lärarna. Av intervjuer med rektorn, lärarna, representanter för elevhälsan och inkommen dokumentation framgår att skolan har kända rutiner kring exempelvis närvarohantering, dokumentation av elevernas kunskapsutveckling, ordningsregler och kränkingsanmälningar. Härutöver framgår att det finns ett årshjul över alla aktiviteter som ingår i det systematiska kvalitetsarbetet. Vidare framgår av intervju med rektorn att det finns rutiner för hur skolan exempelvis arbetar med tillfälliga vikarier samt att obehöriga lärare får en planerad introduktion.

Jämställdhetsarbete

Rektorn leder och styr till viss del skolans jämställdhetsarbete. Av intervjuer med rektorn och lärarna framgår att diskussioner förs kring eventuella skillnader i pojkar och flickors kunskapsresultat. Företrädare för elevhälsan uppgger också att de analyserar resultat i huvudmannens och Skolinspektionens elevenkäter med avseende på kön. Den trygghetsenkät som görs årligen särskiljer dock inte resultat utifrån kön. Av intervjuer med rektorn, lärarna och representanter för elevhälsan framgår att skolan tidigare har arbetat med jämställdhet vilket också framgår av skolans plan mot kränkande behandling. Då hade de också gemensamma seminarier utifrån litteratur i arbetslag och ämnesgrupper. Det har också tidigare diskuterats könsmonster så som hur pojkar och flickor bemöts i undervisningen men det har inte det senaste läsåret funnits något strukturerat arbete kring detta. Lärare uppgger att de inte har haft några diskussioner kring jämställdhet i undervisningen de senaste åren. Av intervjuer med elever framgår att de flesta upplever att pojkar och flickor behandlas lika av lärarna. Samtidigt framgår uppfattningar om att flickor har svårare att få sin röst hörd i klassrummet och att de generellt är mer utsatta. Skolinspektionens observationer visade på exempel där flickor oönskat blev störda av pojkar i undervisningen. Elever uppgger att de inte har pratat så mycket om hur pojkar och flickor är mot varandra.

Uppföljning, analys och förbättringsåtgärder

Rektorn följer upp och analyserar skolenhetens kunskapsresultat. Av intervjuer med rektorn, lärarna och av inkommen dokumentation framgår att rektorn tillsammans med lärarna och elevhälsan följer upp och analyserar elevernas kunskapsresultat utifrån olika parametrar såsom ämnen, klasser, kön och resultat över tid. Rektorn diskuterar därefter skolans samlade analys med huvudmannen vid en så kallad resultatdialog. På grund av omorganisering inom skolenheten samt rektorsbyte så genomfördes analysarbetet avseende vårterminen 2023 veckan efter Skolinspektionens besök.

Rektorn följer upp hur värdegrundsarbetet integreras i undervisningen. Av intervju med rektorn framgår att hen ännu inte tagit del av någon dokumenterad uppföljning rörande värdegrundsuppdragets integrering i undervisningen. Av intervju med lärare och representanter för elevhälsan framgår dock att tidigare rektor var väl informerad kring det värdegrundsarbete som bedrevs inom ramen för undervisningen samt att arbetet dokumenterades. Lärarna fick exempelvis diskutera värdegrundsarbetet i tvärgrupper vilket dokumenterades och lämnades in till rektorn. Av intervju med rektorn och representanter för elevhälsan framgår vidare att skolan arbetar med värdegrundsuppdraget på olika sätt. Elevhälsan genomför så kallade utbildningspaket om exempelvis alla människors lika värde. Lärarna uppger vidare att värdegrundsfrågor lyfts på mentorstiden men de ingår också särskilt i undervisningen i naturorienterande och samhällsorienterande ämnen. Rektorn uppger att elevernas delaktighet i utbildningen är ett utvecklingsområde på skolan detta läsår efter att skolan visat lägre resultat på området i Skolinspektionens senaste enkät.

Rektorn följer i begränsad utsträckning upp undervisningens genomförande. Av inkommen dokumentation framgår att tidigare rektorn gjorde planerade lektionsbesök under läsåret 2022/2023 och att lärare därefter fick individuell återkoppling. Av intervjuer med lärare framgår dock att få lärare har fått strukturerad återkoppling eller klassrumsbesök av den tidigare rektorn. Generella frågor kring undervisning har emellertid diskuterats vid medarbetarsamtal tillsammans med tidigare rektorn. Lärare uppger vidare att det förekommer att lärare med specialpedagogisk kompetens är med på lektioner men det har i så fall inte varit uttalat att det handlar om uppföljning av undervisningen. Lärarna uppger att de sedan föregående läsår har haft som önskemål att få auskultera på varandras lektioner vilket inte realiserats. Av intervju med rektorn framgår att hen redan har gjort viss uppföljning av exempelvis undervisning i ämnet svenska och svenska som andraspråk. Rektorn har också gett återkoppling till en lä-

rare. Rektorn uppger att hen inte tagit del av någon dokumentation avseende uppföljning av undervisningen från tidigare rektorn, men exempelvis ska tidigare rektor genomfört intervjuer med elever om vad de tyckte om undervisningen.

Utifrån den samlade analys som görs av elevers kunskapsresultat samt den uppföljning som gjorts av undervisningen genomförande genomför rektorn utvecklingsåtgärder och fattar beslut om hur resurser bäst ska fördelas. Av intervju med rektorn och inkommen dokumentation framgår att skolenheten har lägre resultat i ämnet svenska som andraspråk över tid. Det har därför gjorts olika insatser såsom samtal med lärare kring bedömning, kommungemensam föreläsning och kollegiala samtal. Vidare framgår att skolenheten har lägre måluppfyllelse i ämnet matematik. Enligt elevhälsan har det därför lagts extra resurser på enskilda elever och hela elevgrupper i ämnet. Personal med specialpedagogisk kompetens genomför också olika insatser för enskilda elever för att öka deras måluppfyllelse. Av intervju med representanter för elevhälsan och rektorn framgår att de kontinuerligt och gemensamt följer upp och utvärderar de insatser som görs. Rektorn uppger också att rekrytering har påbörjats av lärare, lärarassistenter och socialpedagoger för att ge stöd till elever med särskilda behov. Även företrädare för elevhälsan ger exempel på beslut om satsningar såsom utbildningar för lärare eller inköp av lärmaterial för elever.

Identifierat utvecklingsområde

I syfte att ytterligare höja verksamhetens kvalitet inom området bedömer Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Rektorn behöver systematiskt följa upp undervisningens genomförande.

Skolinspektionen bedömer att rektorn i begränsad utsträckning följer upp undervisningens genomförande. Av granskningen framkommer visserligen att rektorn har gjort observationer av undervisningen i vissa ämnen men samtidigt framgår att utvecklingsarbetet på skolan har stått tillbaka under vårterminen då det skett organisationsförändringar samt rektorsbyte. En systematisk uppföljning av hur undervisningen genomförs och hur väl den fungerar behövs som underlag för beslut om utvecklingsåtgärder.

Enligt 4 kap. 4-5 § skollagen ska rektorn ansvara för att en systematisk och kontinuerlig planering, uppföljning och utveckling av utbildningen i förhållande till de nationella målen genomförs under medverkan av personal och elever.

Enligt Lgr 22, avsnitt 2.8, ansvarar rektorn för att skolans resultat följs upp och utvärderas i förhållande till de nationella målen och kunskapskraven.

Av Skolverkets allmänna råd (SKOLFS 2012:98, s. 28 och 29) med kommentarer om systematiskt kvalitetsarbete för skolväsendet, framgår att det är viktigt att rektorn följer upp hur arbetssätt och metoder i undervisningen påverkar elevers lärande och utveckling. Utgångspunkten är de nationella mål och de områden som man har beslutat att fokusera i utvecklingsarbetet. Personalen behöver även få återkoppling på sin undervisning från rektorn samt från kollegor. Genom kollegialt lärande kan personalen strukturera sitt utvecklingsarbete och använda kunskaperna i det dagliga arbetet.

Skolinspektionen rekommenderar att rektorn följer upp hur undervisningen bedrivs på skolan. Detta kan ske på olika sätt såsom observationer, intervjuer med lärare och elever eller enkätanalyser. Tillsammans med uppföljning av elevernas måluppfyllelse och förutsättningar för undervisningen får rektorn en bredare nulägesbild av verksamheten som kan ligga till grund för att identifiera såväl styrkor i undervisningen som områden där det kan finnas behov av kompetensutveckling.

Undervisning

Författningsstöd

1 kap. 4 §, 3 kap. 2 och 5 §§, 4 kap. 9 § skollagen

5 kap. 2 § skolförordningen

Lgr22, 1 Skolans värdegrund och uppdrag, En likvärdig utbildning, Rättigheter och skyldigheter, 2.1 Normer och värden, 2.2 Kunskaper, 2.3 Elevernas ansvar och inflytande, 2.6 Skolan och omvärlden, 5 Kursplaner

Skolinspektionen bedömer följande: Undervisningen främjar i flera delar elevernas möjligheter att nå läroplanens mål avseende kunskaper och värden, men utvecklingsområden finns.

Skolinspektionens sammanfattande motivering är att undervisningen på Ludvigsborgsskolan i huvudsak är strukturerad och varierad samt att eleverna ges ett aktivt lärarstöd. Det förekommer naturliga inslag i undervisningen som stärker elevernas självförtroende och motivation och lärarna signalerar höga förväntningar på elevernas lärande. Undervisningens innehåll är vidare anpassat efter aktuell elevgrupp. I undervisningen ingår dock endast till viss del metoder för att planera och utvärdera undervisningen tillsammans med eleverna.

Struktur, målfokus, variation och aktivt lärarstöd

Undervisningen är i huvudsak strukturerad men det är inte alltid tydligt för eleverna vad syftet och målet är i förhållande till läroplanen. Av intervju med lärare och elevhälsan framgår att de har diskuterat lektionsstruktur och att det finns en framtagna struktur som flera lärare använder. Den innefattar att skriva upp lektionens aktiviteter på tavlan, lektionstid samt insamling av mobiler. Även intervjuer med elever och lektionsobservationer visar att flera lektioner följer denna struktur och att lärare som regel inleder lektionen med en genomgång. Därefter följer ett arbetsmoment enskilt eller i grupp. Det vanligaste är därefter att lektionen bara avslutas när undervisningstiden är slut. Enstaka lärare summerar tillsammans med eleverna vad lektionen handlat om. Lärare uppger i intervju att de ibland kan låta eleverna få skriva en mycket kort reflektion av vad de lärt sig under lektionen.

Av intervju med elever och lärare framgår vidare att det är stor variation mellan lärare hur undervisningen presenteras relaterat till läroplanens mål. Det handlar såväl om vilket centralt innehåll som en lektion eller ett arbetsområde behandlar som vad som krävs av eleverna i förhållande till betygskriterier. Av intervjuer med lärare framgår visserligen flera goda exempel som enskilda lärare gör såsom regelbundna individuella bedömningssamtal med elever och bedömningsmatriser. Andra lärare begränsar dock informationen mer till vad som krävs för att uppnå betyget E. Härutöver uppger lärare att i flera ämnen finns en gemensam grovplanering över vad som tas upp i årskurs 7-9. Lärare ger exempel på hur de i vissa ämnesgrupper diskuterar så att central innehåll ska överensstämma oavsett lärare.

Undervisningen är varierad och eleverna ges ett aktivt lärarstöd i undervisningen. Lärarna ger i intervjuer flera exempel på hur de tillämpar olika arbetssätt och arbetsformer i sin undervisning. Av lektionsobservationer framgår exempelvis i ämnet svenska som andraspråk att undervisningen innehåller genomgångar, muntligt och skriftligt arbete enskilt eller i grupp samt filmvisning. I historia får eleverna efter lärarens bildspelsgenomgång arbeta med olika frågor kopplade till ämnesområdet. Eleverna kan i arbetet vid behov ta hjälp av varandra. Av intervju med elever framgår att störst variation i skolarbetet är det i praktisk-estetiska ämnen men de framhåller också variationen i arbetssätten i ämnena svenska och engelska. Arbeta i grupp kan också ibland förekomma i ämnet matematik. Dock framhåller elever att överlag är det vanligaste arbetssättet enskilt arbete. Av intervjuer med elever, lärare och av lektionsobservationer framgår vidare att eleverna ges ett aktivt lärarstöd. Lektionsobservationer ger flera exempel där lärare på ett tydligt sätt visar, förklarar och resonerar med eleverna

kring ämnesinnehållet. Under lektioner går lärare även hela tiden runt och ger elever individuellt stöd.

Motivation och anpassning

Det förekommer naturliga inslag i undervisningen som stärker elevernas självförtroende och motivation. Av lektionsobservationer framgår flera exempel där lärare ger elever uppmuntrande kommentarer eller försöker relatera undervisningen till elevernas vardag. Positiva kommentarer förekommer vid elevers svar på lärares frågor eller när läraren ger återkoppling på individuellt arbete. Eleverna uppger att de särskilt uppskattar när lärare pratar med inlevelse om sitt ämne, aktivt går runt i klassrummet eller i övrigt visar på engagemang. Av lektionsobservationer framgår också att lärare fördelar ordet till olika elever så att så många som möjligt ska få komma till tals. Av intervjuer med lärare framgår vidare att de hela tiden arbetar för att det ska vara ett tillåtande klimat i klassrummet där elever tillåts att lära sig av misstag. En lärare uppger att hen återkommande och individuellt pratar med eleverna kring om det är något de känner sig osäkra för i undervisningen.

Vidare framgår av intervjuer med elever och lärare att lärarna signalerar höga men realistiska förväntningar på elevernas lärande och prestationer. Elever framhåller att lärarna ofta pratar om att ta eget ansvar och ta vara på lektionstiden. Lärare ger i intervjuer också utifrån sina olika ämnen exempel på hur de arbetar med förväntningar. I ämnet idrott och hälsa ger uteidrotten exempelvis många tillfällen för läraren att individuellt prata med eleverna om förväntningar. I ämnet textilslöjd uppger läraren att det är viktigt att låta elever arbeta med saker som de tror är svåra men som de sedan klarar av. Det kan till exempel handla om att lära sig sticka med fler än två stickor.

Vidare visar granskningen att undervisningens innehåll och arbetssätt är anpassat till aktuell elevgrupp så att det stimulerar och utmanar alla elever. Av intervju med lärare framgår hur de arbetar med elever som behöver mer utmaningar i undervisningen. Ett sätt är att motivera eleverna att vid textskrivande försöka dra fler och mer avancerade slutsatser, eller att i språkämnerna uppmuntra eleven till finjusteringar för att höja textkvaliteten ytterligare. Matematikämnet beskrivs som särskilt enkelt när det gäller att förse elever med mer utmanande material. Av intervjuer med elever uppger de flesta att skolarbetet är lagom utmanande. Men det förekommer också elever som upplever skolarbetet som enkelt och att lärarstöd på en högre nivå inte alltid ges. Av intervjuer med lärare och representanter för elevhälsan framgår dock att skolan ser till att elever som kommit längre i sin kunskapsutveckling får mer utmanande skoluppgifter på sin nivå. De intervjuade ger också exempel på elever som får arbeta med mer avancerade

läromedel eller delta på vissa lektioner med en högre årskurs. Av intervju med lärare med specialpedagogisk kompetens framgår att de gemensamt med lärarna återkommande pratar om individuella anpassningar. Av lektionsobservationer framgår också flera exempel på hur lärare anpassar undervisningen såsom extra tydliga instruktioner, starthjälp och anpassat material, eller låter elever examinera muntligen istället för skriftligen.

Elevernas delaktighet i undervisningen och sitt eget lärande

Undervisningen innehåller övningar och frågor där eleverna får möjlighet att reflektera utan ett givet svar. Av lektionsobservationer framgår hur elever i svenska som andraspråk får arbeta med reflekterande frågor kring den film som visats. Möjligheter till egen reflektion ges också i exempelvis ämnet historia där läraren vid sin genomgång återkommande ställer frågor och ger eleverna tid till att tänka efter. Lektionsobservationer visar också hur lärare, när de går runt i klassrummet, resonerar med eleverna utan att ge det rätta svaret. Av intervju med lärare framgår också exempel på hur de i undervisningen ger elever utrymme att reflektera över sitt eget lärande. Både lärare i matematik och naturorienterande ämnen uppger att de emellanåt arbetar med repetitionsuppgifter, inte bara för att befästa kunskaper utan också för att medvetandegöra eleverna om vad de lärt sig. Härutöver visar granskningen att eleverna också ges strategier för sitt eget lärande. Av intervjuer med elever och representanter för elevhälsan framgår att alla elever ges utbildning i studieteknik. Eleverna uppger vidare att de exempelvis fått arbeta med begrepps- och tankekartor i vissa ämnen.

I undervisningen ingår till viss del metoder för att planera undervisningen tillsammans med eleverna. Av intervjuer med lärare framgår exempelvis hur elever kan påverka vilka uppgifter de ska arbeta med i ämnet matematik. Andra lärare uppger att elever kan få påverka val av examinationsform eller tid för examination. Intervjuade elever uttrycker dock att de har små möjligheter att påverka vad de ska göra eller hur de ska arbeta under lektionerna. Det avspeglas även i den enkät som Skolinspektionen genomförde vårterminen 2023. På frågan ” Hur mycket tycker du att ni elever får vara med och påverka hur ni ska arbeta på lektionerna?” anger eleverna i årskurs 8 på Ludvigsborgsskolan ett lägre värde än genomsnittet för samtliga elever som deltog i enkätomgången. Enligt rektorn har detta uppmärksamats och är ett utvecklingsområde för skolan.

Vidare visar granskningen att eleverna till viss del ges möjlighet att utvärdera undervisningen. Lärare uppger att det inte finns något gemensamt arbete bland lärare kring ut-

värdering av undervisningen. Enskilda lärare uppger dock hur eleverna kan få fylla i enkäter, korta reflektioner eller att elever efter ett avslutat arbetsområde får utvärdera i termer av plus och minus. Av intervju med elever framgår att de pratar om hur undervisningen är generellt vid utvecklingssamtal. Enskilda lärare pratar också med eleverna om vad de ska göra för att nå högre betyg. Samtliga intervjuade elever känner emellertid inte till att de vid något tillfälle skulle ha fått utvärdera undervisningen. Enstaka exempel ges från samhällsorienterande ämnen och spanska där de får prata om detta. Rektorn uppger att lärare ska utvärdera sin undervisning, exempelvis efter olika delområden, men hen känner inte till om det finns någon rutin kring det på skolan och har inte tagit del av något sådant material.

Identifierat utvecklingsområde

I syfte att ytterligare höja verksamhetens kvalitet inom området bedömer Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Att lärarna regelbundet utvärderar undervisningen tillsammans med eleverna.

Skolinspektionen bedömer att i undervisningen ingår endast till viss del metoder för att planera och utvärdera undervisningen tillsammans med eleverna. Granskningen visar att det varierar i vilken utsträckning som elever ges möjlighet till detta. Skolenheten har redan identifierat att elevers möjligheter till delaktighet i utbildningen behöver utvecklas. En del i detta arbete är att elever ges förutsättningar att utvärdera undervisningen.

Enligt 4 kap. 9 § skollagen ska elever ges inflytande över utbildningen. De ska fortlöpande stimuleras att ta aktiv del i arbetet med att vidareutveckla utbildningen och hållas informerade i frågor som rör dem. Informationen och formerna för barnens och elevernas inflytande ska anpassas efter deras ålder och mognad.

Av Lgr 22, avsnitt 2.3 framgår att läraren ska svara för att alla elever får ett reellt inflytande på arbetssätt, arbetsformer och undervisningens innehåll. Vidare framgår att läraren tillsammans med eleverna ska planera och utvärdera undervisningen.

Skolinspektionen rekommenderar att eleverna i högre utsträckning och på ett strukturerat sätt ges möjlighet att utvärdera undervisningen så att lärarna kan använda utvärderingsunderlaget som utgångspunkt för vidare planering och utveckling av undervisningen. Det handlar exempelvis om att inhämta elevernas synpunkter om hur undervisningen genomförs med avseende på innehåll, arbetsformer och arbetssätt. Lärare

som kontinuerligt låter eleverna utvärdera hur arbetet fortlöper lyckas bättre med att få eleverna att uppleva att de har inflytande.¹ Utvärdering av undervisning kan med fördel samordnas med den utökade uppföljning av undervisningens genomförande som rekommenderas i området Rektors ledarskap. På så vis kan gemensamma ändamålsenliga förhållningssätt och strategier arbetas fram.

Trygghet och studiero

Författningsstöd

3 kap. 2 §, 5 kap. 3 och 5 §§, 6 kap. 6-7 §§ skollagen

Lgr22, 1 Skolans värdegrund och uppdrag, Grundläggande värden, Förståelse och medmänsklighet, 2.1 Normer och värden, 2.2 Kunskaper, 2.3 Elevernas ansvar och inflytande, 2.8 Rektorns ansvar

Skolinspektionen bedömer följande: Skolan arbetar i flera delar för att eleverna ska tillförsäkras en skolmiljö där utbildningen präglas av trygghet och undervisningens av studiero, men utvecklingsområden finns.

Skolinspektionens sammanfattande motivering är att Ludvigsborgsskolan bedriver ett medvetet arbete med att skapa trygghet på skolan. Skolan har också ett gemensamt förhållningssätt i arbetet med att skapa trygghet vilket eleverna är delaktiga i. Det finns till viss del ett samlat arbete med att skapa studiero som eleverna deltar i.

Trygghet

Det finns ett medvetet arbete med att skapa trygghet på skolan. Av intervju med lärare och elevhälsan framgår att de årligen följer upp tryggheten via elevenkäter samt via kartläggning av otrygga platser i skolmiljön. De diskussioner som förs dokumenteras och lämnas till rektorn. Trygghetsresultat återkopplas också till klasserna. Av intervjuer med lärare, elevhälsan och rektorn framgår flera olika exempel på aktiviteter som genomförs i både främjande och förebyggande syfte för att skapa en trygg skolmiljö. Flera av dessa projekt redovisas i skolans plan mot kränkande behandling. Exempelvis framhålls ett projekt som leds av kuratorn och socialpedagogen och som genomförs med fokus på trygghet i klassrum och på raster. Representanter för elevhäl-

¹ Skolinspektionen (2018) Tematisk kvalitetsgranskning, *Att skapa förutsättningar för delaktighet i undervisningen*

san och lärare uppger också att mentorerna arbetar medvetet på olika sätt för att eleverna ska vara trygga i sina klasser. Lärare har också pratat med eleverna om var de vistas under rasterna så att inte alltför många elever samlas på ett ställe. Vidare finns rastvärdar och utnämnda trivselledare och skolan har både en socialpedagog och en integrationspedagog. Härutöver framgår att skolpersonalen har öppna dörrar till arbetslagsrummen och att man kan uppsöka lärare vid behov. Representanter för elevhälsan framhåller också att de gör extra trygghetsinsatser för nya elever i årskurs sju, och det betonas att personalen så långt det går ska synas ute i korridorerna. Det genomförs också olika gruppstärkande saker såsom turneringar och friluftaktiviteter. Av intervju med lärare och representanter för elevhälsan framgår dock att skolan inte har något systematiskt sätt att följa upp om det förekommer kränkningar på sociala medier vilket kan ha anknytning till skolan. Det ställs emellertid frågor om detta vid skol-sköterskans elevhälsosamtal. Elever får också utbildning kring nätetikett i årskurs 7. Av intervju med elever framgår dock att de inte känner till något arbete på skolan avseende kränkningar på nätet. Flera elever uppger också att de generellt pratar för lite om hur elever är mot varandra på skolan.

Härutöver visar granskningen att skolenheten har ett gemensamt förhållningssätt i arbetet med att skapa trygghet. Av intervjuer med elever framgår att det finns vuxna ute i korridorerna och i uppehållsrum och att det finns vuxna att vända sig till. Lärare uppger att det finns ett gemensamt förhållningssätt i att säga till vid dåligt språk och agera vid kränkningar. Det finns också en språkgrupp på skolan som arbetar för att främja ett bättre språk. Rektorn och representanter för elevhälsan uppger vidare att rutiner avseende hantering av kränkningar fungerar och är kända bland personalen. Inkomna kränkingsanmälningar sammanställs, följs upp och analyseras. Dock framgår att rektorn ännu inte har tagit upp planen mot kränkande behandling med skolpersonalen. Det är också ovisst i vilken utsträckning elevrepresentanter deltagit vid utvärdering och revidering av fjolårets plan. Av inkommen plan mot kränkande behandling framgår också att enkätstatistiken som redovisas i planen är inaktuell (2021). Rektorn uppger att planen mot kränkande behandling kommer att tas upp med skolpersonalen under höstterminen.

Granskningen visar vidare att elever upplever skolan som trygg. Av intervjuer med elever framgår att det är tryggt på skolan men att det kan förekomma bråk i korridorer. Även lärare uppger att det har förekommit incidenter på skolan men att det då snabbt har vidtagits åtgärder. Lärare framhåller att skolan har blivit större, korridorerna är många och att de vuxna är för få för att se allt som händer under raster. Av Skolinspektionens enkät genomförd vårterminen 2023 med elever i årskurs 8 framgår att flickor upplever skolmiljön som mindre trygg än pojkar. Detta bekräftas dock inte vid

elevintervjuer. Rektorn uppger att det ska göras en uppföljning av hur eleverna upplevde skolstarten en bit in på terminen.

Studiero

Det finns till viss del ett samlat arbete med att skapa studiero som eleverna deltar i. Av intervju med rektorn, representanter för elevhälsan, lärare och inkommen dokumentation framgår att studieron följs upp i elevenkäter och resultaten diskuteras gemensamt och dokumenteras. Eleverna har också klassvis utifrån enkätresultaten fått diskutera studieron och utforma sociala mål. Av inkommen dokumentation framgår vidare att skolan under det senaste läsåret har arbetat med studiero genom litteraturstudier, utbildningsfilmer och lärardiskussioner. Lärarna uppger att studiero är ett återkommande tema men vissa lärare framhåller att arbetet sällan leder till konkreta åtgärder. Lärarna uppger att det finns rutiner för att främja studiero såsom att skriva upp lektionsordning på tavlan, mobiltelefoninsamling och fasta elevplaceringar i klassrummet. Andra lärare framhåller dock att lärare trots detta gör olika. Gemensamma strukturer tillämpas på olika sätt i arbetslagen. Även elever uppger att lärare gör olika, exempelvis samlas mobiltelefoner inte alltid in. Elever beskriver att studieron vanligtvis är bättre på lektioner där läraren är tydlig med vilka regler som gäller i klassrummet. Vidare framgår av granskningen att elever och lärare ger olika bilder av elevernas delaktighet i arbetet med ordningsregler. Eleverna uppger visserligen att det finns ordningsregler men att de inte känner till vem som bestämt dem eller att det var längesedan de pratade om dem. Intervjuade lärare uppger däremot att de återkommande har samtal med eleverna om detta.

Lärare, elevhälsan, elever och observationer ger en samstämmig bild av att det inte är studiero på alla lektioner. Studieron varierar beroende på ämne, lärare, klasser, arbetssätt och tid under dagen. Större utmaning med studiero är det också i ämnen där olika klasser blandas. Av lektionsobservationer framgår att graden av målfokus varierar under lektioner. Det förekommer att vissa elever använder sin mobiltelefon eller dator till annat än skolarbete vilket inverkar negativt på studieron. Det förekommer också att elever har längre diskussioner om saker som inte rör lektionen. När lärare noterar att elever sysslar med andra saker än skolarbete så agerar de. Det förekommer också på enskilda lektioner att elever lämnar klassrummet en längre stund utan att tillsynes meddela läraren om detta. Av intervju med rektorn framgår att studiero är ett pågående utvecklingsområde som initierades av tidigare rektorn. Hittills har rektorn sett att det behöver bli mindre spring från lektionerna. Vidare framhåller rektorn vikten av att forma eleverna i årskurs 7, att arbeta med studieteknik samt skapa relation med elevernas mentor och lärare. Av Skolinspektionens enkät för vårterminen

2023 framgår ett något lägre värde för Ludvigsborgsskolan avseende frågan "Hur ofta är det arbetsro på lektionerna?" jämfört med deltagande skolor i riket i samma enkät-omgång.

Identifierat utvecklingsområde

I syfte att ytterligare höja verksamhetens kvalitet inom området bedömer Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Att rektorn tillsammans med lärarna utvecklar arbetet med att skapa studiero.

Skolinspektionen bedömer att arbetet för att skapa studiero i alla klasser behöver utvecklas. Rektorn behöver tillsammans med sin personal närmare analysera hur studieron är för eleverna och komma överens om gemensamma arbetssätt för att skapa studiero i alla klasser.

Enligt 5 kap. 3 § skollagen ska alla elever tillförsäkras en skolmiljö där utbildningen präglas av trygghet och undervisningen av studiero. Med studiero avses att det finns goda förutsättningar för eleverna att koncentrera sig på undervisningen.

Av Lgr 22, avsnitt 2.2 framgår att alla som arbetar i skolan ska samverka för att göra skolan till en god miljö för utveckling och lärande.

Skolinspektionen rekommenderar att rektorn tillsammans med lärare diskuterar och når en samsyn kring skolgemensamma förhållningssätt och strategier för att skapa och bibehålla studiero. Utgångspunkter för arbetet kan vara både lärares och elevers upplevelse av studiero och att lärare ges möjlighet att lära av varandra, exempelvis genom att dela goda arbetssätt med varandra. Målet är att undervisningen i alla klasser ska präglas av studiero.

Bedömning och betygssättning

Författningsstöd

1 kap. 9 §, 3 kap. 14 §, 10 kap. 20 a § skollagen

9 kap. 20 och 22 b §§ skolförordningen

Lgr22, 2.2 Kunskaper, 2.7 Bedömning och betyg

Skolinspektionen bedömer följande: Förutsättningar för att säkerställa likvärdigheten i omdömen och betyg ges i flera delar, men utvecklingsområden finns.

Skolinspektionens sammanfattande motivering är att rektorn till viss del följer upp och analyserar orsaker till eventuella avvikelser i lärarnas bedömningar och betygssättning. Vidare ser rektorn till att lärare använder sig av olika metoder för att göra likvärdiga bedömningar. Rektorn ger dock endast i viss utsträckning alla lärare förutsättningar att kvalitetssäkra sina omdömen och betyg tillsammans med behöriga ämneskollegor.

Uppföljning och analys av bedömningar och betyg

Rektorn analyserar till viss del orsaker till eventuella avvikelser i lärarnas bedömningar och betygssättning. Av intervju med rektorn framgår att hen inte tagit del av några dokumenterade likvärdighetsanalyser av lärarnas betygssättning från tidigare rektorn. Vid tidpunkten för Skolinspektionens besök hade inte heller vårterminens betygssättning eller resultat på nationella ämnesprov analyserats utifrån perspektivet likvärdig betygssättning. Av inkommen dokumentation framgår dock att lärares betygssättning brukar studeras i samband med analyser av elevernas kunskapsresultat utifrån olika ämnen, klasser och utifrån kön. Lärarna uppger också att de är delaktiga i detta arbete men att de själva inte har analyserat avvikelser mellan olika lärares betyg. Vidare visar granskningen att likvärdighetsdiskussioner med lärarna kring betygssättning har förts av rektorn i begränsad utsträckning. Lärarna uppger att det förekommit att tidigare rektorn tog upp lärares samlade analyser av måluppfyllelsen i samband med arbetsplatsträffar. Däremot framhåller lärare att de inte haft några gemensamma diskussioner med rektorn om deras betygssättning. Av intervju med lärare framgår vidare att de efterlyser sådana diskussioner då betygssättning hösten 2022 visade på brister i likvärdighet mellan lärare som undervisar i samma ämne.

Kvalitetssäkring av bedömningar och betyg

Rektorn ser till att lärare använder sig av olika metoder för att göra likvärdiga bedömningar. Av intervju med rektorn och lärare framgår att nationella ämnesprov i ämnena svenska, svenska som andraspråk, engelska och matematik samrättas av lärare i kommunen. Lärare uppger också att det förekommer att de i ämneslagen använder gemensamma avstämningsprov för att möjliggöra jämförelser av sina bedömningar.

Rektorn ger lärarna i viss utsträckning förutsättningar att kvalitetssäkra sina bedömningar och betyg. Av intervjuer med lärare framgår att de arbetar med sambedömning i sina ämneslag. Det finns emellertid lärare som är ensamma om att undervisa i ämnet på skolan och gör bedömningsarbetet på egen hand. Tidigare har det funnits gemensamma ämnesträffar i kommunen men dessa togs bort under pandemin. De ska återinföras under hösten. Rektorn uppger att alla lärare ska ha någon att samverka med

vid bedömning och betygssättning. Lärare uppger emellertid att så inte var fallet under vårterminen 2023. Exempelvis fick inte alla obehöriga lärare stöd i bedömningsarbetet. Av inkommen dokumentation framgår vidare att bedömning och betygssättning är ett utvecklingsområde för skolenheten 2023, och av intervjun med rektorn framgår att det finns ett planerat samarbete med bedömning med andra skolor under höstterminen 2023. Avseende kompetensutveckling i frågan har lärarna under förra läsåret haft föreläsningar om bedömning och betygssättning samt arbetat med införandet av den nya läroplanen för grundskolan.

Identifierat utvecklingsområde

I syfte att ytterligare höja verksamhetens kvalitet inom området bedömer Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Rektorn behöver ge alla lärare förutsättningar att kvalitetssäkra sina bedömningar och sin betygssättning samt följa upp att detta sker i varje ämne.

Skolinspektionen bedömer att samtliga lärare inte får möjlighet att gemensamt diskutera sina bedömningar av elevprestationer och betygssättning. Granskningen visar att lärarna ges förutsättningar att sambedöma nationella prov samt att tid avsatts för bedömningsdiskussioner vid till exempel ämnesmöten. Av granskningen framgår dock att det förekommer att lärare som saknar behörighet inte alltid får stöd i bedömningsarbetet. Vidare framgår att det finns lärare som är ensamma i sitt ämne.

Enligt 1 kap. 9 § skollagen ska utbildningen inom skolväsendet vara likvärdig inom varje skolform var i landet den anordnas och av 3 kap. 14 § skollagen framgår att rektorn ska se till att betyg sätts i enlighet med denna lag och andra författningar.

Av Skolverkets allmänna råd med kommentarer om Betyg och provning (SKOLFS 2022:417 s.23-24) framgår att rektorn har en central roll för lärares arbete med rättvisande och likvärdiga betyg. Lärare behöver ges förutsättningar att tillsammans med kollegor diskutera hur de kan analysera och värdera elevernas kunskaper, hur de kan utforma ändamålsenliga bedömningssituationer och hur de kan bedöma olika elevprestationer. Rektorn bör också skapa förutsättningar och rutiner för hur en legitimerad lärare sätter betyg tillsammans med en lärare som inte är legitimerad. Det är viktigt att rektorn planerar arbetet inför betygssättningen, så att den legitimerade läraren får information i tid om uppgiften att bistå en kollega som saknar legitimation.

Skolinspektionen rekommenderar rektorn att ge alla lärare förutsättningar att kvalitetssäkra bedömningar och betygssättning. Det handlar om att skapa förutsättningar för alla lärare så att de har ämneskollegor att diskutera sina bedömningar och sin betygssättning med. Vidare behöver rektorn se till att alla lärare som saknar legitimation får stöd i bedömningsarbetet av en behörig ämneskollega.

På Skolinspektionens vägnar

X Anders Berggren

Beslutsfattare
Signerat av: Anders Berggren

X Tobias Thorén

Föredragande
Signerat av: Tobias Thorén

I handläggningen av ärendet har även utredaren Mats Pellbring medverkat.

Bilaga 1: Underlag för bedömning

Vid granskningsbesöket inhämtas information om såväl styrkor som utvecklingsområden inom verksamheten. Värderingarna i detta beslut grundar sig på:

- Sju lektionsobservationer.
- Två gruppintervjuer med elever.
- Två gruppintervjuer med lärare.
- En gruppintervju med skolans elevhälsa.
- En intervju med rektor.
- Dokumentstudier. Dels de dokument som begärts in från huvudmannen och skolan, dels den officiella statistik som finns att tillgå om den aktuella skolan.

Innan beslut har fattats har huvudmannen fått ta del av Skolinspektionens protokoll från besöket för faktakontroll.

Som underlag för bedömningarna har Skolinspektionens utredare använt sig av bedömningsunderlag, vilka är utformade i enlighet med forskning och beprövad erfarenhet. Bedömningsunderlagen beskriver de områden som utredarna ska granska vid besök på skolenheter. Bedömningsunderlagen är uppdelade i bedömningsområden. Respektive bedömningsområde är sedan nedbrutet till ett antal punkter. Dessa punkter beskriver mer i detalj vad som ska utredas, för att identifiera var skolans styrkor respektive förbättringsområden finns.

Bedömningsområden

Inom respektive område granskas följande delar:

Bedömningsområde 1: I vilken utsträckning leder rektorn lärarnas utveckling av undervisningen och verkar för elevernas lika rätt till en god utbildning oavsett könstillhörighet? Inom detta område granskas hur rektor arbetar med uppföljning och analys, hur skolans arbete med jämställdhet bedrivs, samt hur rektorn leder och organiserar skolans arbete.

Bedömningsområde 2: I vilken utsträckning får eleverna en undervisning som främjar deras möjligheter att nå läroplanens mål avseende kunskaper och värden? I detta område granskas om undervisningen är målfokuserad, varierad och innehåller aktivt lärarstöd, om eleverna stimuleras och utmanas i undervisningen utifrån sina behov och förutsättningar, samt om eleverna görs delaktiga i undervisningen och i sitt eget lärande.

Bedömningsområde 3: I vilken utsträckning präglas utbildningen av trygghet och studiero så att eleverna kan ägna sig åt skolarbete? I detta område granskas hur skolan arbetar för att skapa en lugn och trygg miljö där det råder studiero.

Bedömningsområde 4: I vilken utsträckning ges lärarna förutsättningar att säkerställa likvärdighet i omdömen och betyg? I detta område granskas hur skolan arbetar med diskussion, analys och kvalitetssäkring i arbetet med omdömen och betyg.

Mer information om kvalitetsgranskningen finns på Skolinspektionens hemsida:
www.skolinspektionen.se

Bilaga 2: Bakgrundsuppgifter

Skolinspektionen besökte skolenheten den 13-14 september 2023. Besöket genomfördes av utredarna Mats Pellbring och Tobias Thorén.

Ludvigsborgsskolan i Västerviks kommun bedriver verksamhet i grundskolans årskurser 7-9. Skolenhetens arbete leds av en rektor. Vid tiden för granskningsbesöket gick det ca 340 elever på skolan. Vid skolenheten arbetar 37 lärare, elevvårds- samt övrig skolpersonal.